

De opstelling van de NAVO jegens China is aan het verharden, zien *Alex Krijger* en *Henk Schulte Nordholt*. Een nieuwe Koude Oorlog tekent zich af. Nederland kan in zijn China-beleid niet blijven zwalken.

In de esoterische, semireligieuze wereld van de Chinese Communistische Partij (CCP) heeft taal een belangrijke functie. Woorden geven niet alleen de werkelijkheid weer, ze vormen die ook. De speeches van spiritueel leider Xi Jinping zijn maatgevend voor het 'correcte' denken van het CCP-kader, maar zeker ook van het onwetende publiek buiten China. De onlangs in Madrid gehouden NAVO-top liet zich aan de exegesen van de Grote Leider desondanks weinig gelegen liggen. Het nieuwe NAVO Strategisch Concept betitelt China als een land dat de internationale orde ondermijnt door monopolisering van technologie, bevoorradingsketens en grondstoffen. Beijings cyberaanvallen en desinformatiecampagnes worden zelfs 'kwaadaardig' genoemd. Een dergelijk beeld staat haaks op Xi Jinpings omschrijving van China als vreedzame natie die enkel uit is op een betere toekomst voor de mensheid. Beijing heeft de verharding van de NAVO-positie echter volledig aan zichzelf te wijten.

De Chinese ambitie om de status quo in Oost-Azië te veranderen - de dreigementen richting Taiwan, de illegale overname van Hong Kong en de bezetting van de Zuid-Chinese Zee - is de Amerikanen al jaren een doorn in het oog, maar zorgde in Parijs en Berlijn voor weinig beroering. China's morele, ideologische en deels ook materiële steun voor Ruslands brute aanval op Oekraïne heeft de Europeanen wakker geschud uit hun geopolitieke winterslaap. „Het steeds dieper wordende partnerschap tussen de Volksrepubliek China en de Russische Federatie gaat in tegen onze waarden en belangen”, stelt het NAVO-Strategisch Concept met een diplomatiek gevoel voor understatement.

De deelname aan de NAVO-top van Japan en Zuid-Korea ondermijnt het Chinese *West versus the rest* verhaal, maar versterkt ook China's aloude angst voor een vijandige omsingeling.

Toch moet ook hier Beijing de hand in eigen boezem steken. De verovering van Taiwan - waar China steeds vaker mee dreigt - ziet Tokio als directe bedreiging voor zijn nationale veiligheid, omdat de aanvoer van grondstoffen naar Japan dan in gevaar komt. „Wij moeten Taiwan verdedigen”, zei de Japanse onderminister van Defensie Yasuhide Nakayama onlangs op een conferentie.

Zuid-Korea vestigde lange tijd zijn hoop op een constructieve rol van China in het beteugelen van Noord-Korea's nucleaire chantagepraktijken, maar de enige duurzame oplossing voor dat probleem - de val van het Kim Jong-un regime - brengt de creatie van een pro-Amerikaanse Koreaanse eenheidsstaat aan de Chinese grens met zich mee. Dat zal Beijing

Confrontatie China is niet alleen militair maar ook ideologisch

Een pro-democratische demonstratie in de Taiwanese hoofdstad Taipei.

nooit toestaan. In de Koreaanse oorlog van 1950-1953 sneuvelden honderdduizenden Chinese soldaten om de grootvader van Kim Jong-un in het zadel te houden.

De groeiende kloof tussen China en zijn twee democratische buurlanden berust niet alleen op strategische calculaties. Meer dan 80 procent van de Koreaanse en Japanse bevolking heeft een negatief beeld van China. De geschiedenis van China als regionale hegemon speelt daarbij een rol (zeker in Korea), maar het duidt ook op een afkeer van het CCP-regime. „Terwijl een nieuwe structuur van competitie en conflict vorm krijgt, is er ook een beweging gaande om de universele waarden die wij beschermen te ontkennen”, zei de Koreaanse president Yoon Suk-yeol op de NAVO-top.

De nieuwe wereldorde die nu in razend tempo vorm krijgt, lijkt verdacht veel op die van de Koude Oorlog in het midden van de vorige eeuw. Aan de ene kant het autocratische blok van Rusland en China, aan de andere kant het democratische blok van de westerse landen, Japan en Zuid-Korea. Het derde blok, de in 1955 op de Conferentie van Bandung opgerichte 'Beweging van Niet-Gebonden Landen', komt ook weer tot leven. En net als toen is India daarvan de belangrijkste exponent. Omdat Delhi een belangrijk bolwerk vormt tegen de Chinese expansie in Azië, werd premier Modi op de G7-top in Duitsland door de westerse leiders in de armen gesloten, ook al heeft India de Russische agressie in Oekraïne niet veroordeeld en blijft het land olie, graan en wapens kopen van Moskou. Een groot deel van de niet-gebonden landen volgt overigens de Indiase lijn: de wereld is een matrix waarbij per deelonderwerp keuzes worden gemaakt op grond van economisch gewin, veiligheid en nationale trots. Ideologie speelt geen enkele rol.

Voor Nederland zou dat wel het geval moeten zijn. De grondwet verplicht ons tot bevordering van de internationale rechtsorde. Desondanks blijft het China-beleid van Nederland zwalken: de terecht kritiek op de mensenrechten in Xi's China gaat gepaard met een laks veiligheidsbeleid dat ons van het ene incident naar het andere brengt. De samenwerking van Nederlandse kennisinstellingen met het Chinese defensieapparaat en de (bijna) aanbesteding aan een Chinees staatsbedrijf voor het aanleggen van een stroomnet op de Noordzee zijn slechts enkele voorbeelden. Er moet een nieuw beleid worden geformuleerd dat de door de NAVO-top in kaart gebrachte veiligheidsrisico's als uitgangspunt neemt. Alleen dan weten onze bedrijven en kennisinstellingen waar ze aan toe zijn. Om te beginnen moeten we de China-Notitie van 2019 omdopen tot een China-Strategie die voorzien van scherpe keuzes en concrete maatregelen. Woorden - gevolgd door daden - doen ertoe.

Alex Krijger is historicus en geopolitiek analist.

Henk Schulte Nordholt is sino-loog en publicist.